

Da capo

Како у музичи, врати се на почетак. Враћам се ево на тему хладан рат и вратићу се можда још некада, што ће затисити олје моје потребе и олје интервениције мојих савременика. Савременик, која стожена и потресна ствар у човечјем животу. Савременик то је некада срећа некада понос, али некада је и мора у моме животу. Има, на пример, онај ветко драги Јехуди Менухин и његова виолина, радост моја велика што га има на свету и што сам му и ја савременик. Иако, сам, неком мирном утишом Београда, и саских се Менухина и причује ми се свирка, и сринем, капу с граве, и трепти ми душа у поштовању и љубави... Ових лана стекла сам послала незнатнога савременика; јавио се гласом иза парчице кроз Радио-Варшава. По дужности, веља да у тај лан и час нарушим моју земљу, и мене изабере за проводник и отичеће те поруге. Иако да сам написала у новинама чланак тај и тај, да у чланку име Фашизам и пинизам, и да то добро котира у мојој земљи. А је нисам савременик ниједних политичких новина, и никада не пишем чланак, него, по сити ликтата из себе, пишем увек нешто што је ити мање или више од чланка. Онај осуђени напис мој штампан је у чисто књижевном часопису, и био је, по епарату и стиху, више него чланак, јер га је писао прави и чист китерат, још и ~~чланак~~ китерат који нагије суморним ребтенсијама, чланаком ол чега се политика увек дисосцира. У другом своме животу имате сам само мало великих савремених дрогађаја, и лоста мало савременика који би ме негле у чистој утиши нагнати да затреперим ол радости и захватности, и ~~или~~ скинем капу с ~~или~~ гестом заноса и поноса. Њто, ни мој нови, саски чланак савременик није кренуо у мени ни радиц ни понос; написао је само чланак, Фашизам, пинизам, котира, која чакајућа просечност! Није успео да при своме посту утера центар смисла право у средину.

Како, о чеону да поразговарем пред својим новим савремеником. Не само да нисам писао политичких чланака по новинама, него нисам никада ~~ни~~ зуба обезета кроз Радио-Београд. Књижевник, и само то. Мој нови савременик међутим из тве земље — мени уочаток драге Польске, са којом сам помагао и рог —

утиснуо ме је у појтишту, очигледно зето да би земљу моју — дакако мени још много вражу^У и Польске — да би ту моју земљу увредио, узасио. Још све то на заједничком нашем језику — моме и мого савременика — и узарац можда и по заједничкој нашој земљи Јужних Словена.² За земљу своју, за језик свој, је готова, сми да иступим, да претрпим, да пострадам, за час који смо овде то бина увек само у добри час.

А иначе, да сарњ! Као што сам у погрођеном свом матоме огњелу говорите о њевози света, о човечанству чоме се прети, о синима у чијим се рукама варти као багетске сунђбине културе, вакте јединога смисла људскога живота — Тако ћу ево поново карати дае три речи о опасном и нужном процесу који се зове хладан рат, и зове се тако сваким прешиначо, јер га воле жељене страсти мржње, захтје, нападачке непримјивости беше ој беснога риса... Да ли некима од малих савременика који извју престки да стану преј Радио-микрофон и секунд и руке и појединце и читаве земље, да ти им чекира даће на ум ово. Као што било казва би се у склопу прошћење јутро, икје кроз гимнину чоји, често гласа јединога човека могли чути гласови човечанства, који, исчезнувши, пакаусцитом стожним ногама се пресече хладан рат. Да хладан не праће у врео, да се не почну сувишавати горњи и дули у првотије копна и море — за што је некада требала или извјештај поетска мешта, или грозне неке вики, је богова или пинова и лемона, а села треба само један избораториски рецепт, и нека кутија са по рецепту спремљеним капсулима. Да ти се неком мом савременику, са престизем да стане преј микробон свете, причује некре жалор ој оног јевзовитога пакаусцијата који на дни у дан трајки да се отласи, ати му не дају глас — сије. Један мој љиви савременик, један од најјавреднијих људских песника панес широм света, са кепим именом Хју Вистан Ози, чује често онај пакаусцит злоруких и истоветних жеља свих народа и овако је то на једном месту поменуо, / овај по садржини тачно по форми, по значку, изравно, недостигнуто /

Под страхотом мрака
Сви пси Европе веју,
А чврди, мржња до мржње,
Живе чекају трају.

Умира срмата вули
Реке у хиц речу-дубоку,
А Језера једа жеје
Сирзнута у сваком оку.

Две сице ратују хладно, а хладовина вихова, ето чуми сте исисава из ~~снажне~~^{брзог} енергије, достојанство.

Раде те две сице, два блока, на две стране, једно исто и на другој ~~спасава~~ методе, прелазу се истим извиђајима, а на исти начин немају ову моћ ~~која~~^{која} увиђавности која, као ребети виз у гату, може одбележати пресећи ~~изнадирање~~^{изнад} и навеку пропasti. Генијски неки човек са морачком вокалијом, могло би разгледати стање, средстава, сваре сице. Сврха је, на обе стране: јединствена светска моћ, ~~антически доминанда~~ ~~најпоследњом~~ земљом, ~~најпоследњим~~ човеком. А изузуји при томе је: да човек или народ може бити срећан и весео у самој коју ченичноно ноши собом височутна налмоћ. Оваква страст вуканска има границе и утврђене, а то ето страст за сивом нема границе; да постепљивог острија у акеану, да постепеног чобзине у плавини, све поткорити и подвешти под језно. А оставити то, значи ући у самоћу у којој ће процес сике моћи још само себе да пољаримају, и ~~најзад~~^{само} себе да прохдере. Два табора у рату, две типа винија, практикују се само по степену одличија од животних норма, од мората. Тада степен, то је ~~деликатна~~ ~~чести~~, разум, чистога поткела у винију, танку ченичну која још леки неки ред са потпуног чеграда, боље начине да хвоса, љуксно прећијавање тешкоћа од захумског сувредног расправљања. Питање, то, лакаво, чија је ~~питава~~ блокални бомби, чега питање моратне снаге која јединично може у љуксном почетку све савијати, све очистити. Јесто, о томе степену најпримичијије говори опет песнички, поет мисличиш. У драми двојај ~~о~~ Тромбус и Кресила говори Шекспир изреком о степену у животу и власту вули, о критичној тачки рева са које се уочава чеград и његове постелице. Ако се тај степен пређе, ... настају расценети и же сончаније, воле излиху, своја недра високо из обете, и са чврстога колца начине глиб, снага постаје вол људиотства; ~~другим~~ син улара намртво она...

И све се онда укључи у сицу,
А сица у вољу, вољу у забетит,
А впетит, свесветски курјак,
С веши му и тева воља и сица,

Уљачка неминовно спаситељски плен,
А најгру појехе и саме себе.

Сите хтанијег рата, без виљавих војнике и знамену бојних пода, све бише чиче
на мит о јаса универзитета курјака, који ће се ити уважјено газдевати, или један
зелавити другога, и онда, у пустети, све беспредметном најмоди, прохледати сама ~~све~~

Бура једнако тутви, отровне гечи кроз зевљух као ~~ку~~
куршум. Тада ти се бујартишти, ходе ти чонечаштво угтевати лугу, која је
све хепота и мир. Зар не могу они из лабораторијума, величнога као цео град,
богатога сликом реткоштатетијом, они који праве ~~Странни суд у чапутама и ку-~~
~~тијицама~~, зер ти не могу направити лугу, чепу, мирну, снажно разапету од Истока
до Запада? Понекад као ми скоти вера у савремениче, нико ми не би могао убити
и нају да неко од мојих савремениче прави лугу.

Исидора Ђокуткић